

POLITIET

KRIPOS

Seksuelle overgrep – politiets arbeid

Politioverbetjent Morten Nybråten

Politioverbetjent Line Berbu

Bergen 31.5.22

- 1** Seksjon for seksuallovbrudd Kripos
- 2** Politiets arbeidsoppgaver i voldtektssaker
- 3** Sporsikring i voldtektssaker

1

Seksjon for seksuallovbrudd Kripos

Seksjon for seksuallovbrudd (SFS)

Seksjonsleder Emil Kofoed

Etterforskning

Avsnittsleder: Line Berbu

E-ledere:

- Jon Engum
- Lone Austad
- Sigrid Buseth

Etterforskere:

- Kate Foss
- Line R. Vikan
- Gunvor Løken
- Linn Sandmoen
- Anne Syvertsen
- Thomas Ranum
- Vemund Sæther
- Einar Åsgard

Etterretning

Underlagt seksjonsleder

Flerkildeanalytiker:

- Lisa Dyrendahl
- Morten Nybråten
- Ronja Gulseth

EL-3:

- Mari Plassen

Strategisk analytiker:

- Jens Inge Flataas

Tilrettelagte og
sekvensielle avhør

Underlagt seksjonsleder

Avhørere:

- Tone Davik (Fagspesialist)
- Bjørge Bue
- Rolf Sætre
- Kristian Tangen

Personell

Nasjonalt fokus på kriminalitetsområde seksuallovbrudd

BISTAND

Tilby komplementær og relevant spisskompetanse til politidistriktene hvor det er størst behov

KOMPETANSE

Tilby fag- og kompetanseutvikling til politidistriktene tilpasset lokale behov

EGEN ETTERFORSKNING

Etterforske saker i samhandling med politidistriktene gjennom innsatsområder

ETTERRETNING

Produsere etterretningsprodukter til bruk for politidistriktene, samfunnet og relevante aktører

HOVEDFOKUS

De mest alvorlige seksuallovbrudds-sakene, herunder voldtekt og seksuelle overgrep ved bruk av internett

2

Politiets arbeidsoppgaver i overgrepssaker

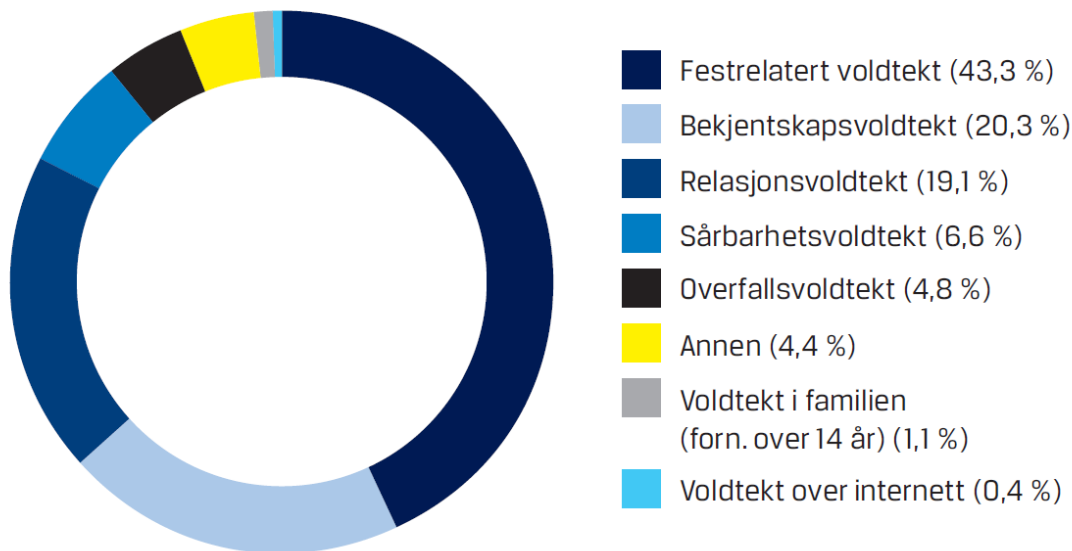

Straffeprosesslovens §226 – formålet med etterforskningen

- 1. ledd ...
 -skaffe tilveie de nødvendige opplysninger for å avgjøre spørsmål om tiltale.
 -Avverge eller stanse straffbare handlinger
- 2. ledd
 - ...skal søke å kartlegge både det som **taler mot og det som taler til fordel for mistenkte.**

Fordeling av anmeldte voldtekter

Figur 5: Kategoriserte voldtektsanmeldelser der fornærmede var over 14 år i perioden 2014–2019 i antall og prosent. (n=1514)

Utdrag fra politiets tiltakskort i voldtektssaker

VOLDTEKT/FORSØK VOLDTEKT

– INITIALFASEN

1. Fornærmede

- Sikre umiddelbar forklaring (MP3/video).
- Anmelder- og vitneansvar, strpl.§122 og evt. §123. Rett til bistandsadvokat.
- Under 18 år: Varsle verge.
- Fri forklaring. (Foranledning, **tid** og **sted**, **hvem** er mistenkt, **hva** har skjedd (vold/truende atferd), beskrivelse av fysisk/psykisk skade, aktuelle vitner).
- Dokumenter tilstand: Rus, skader og sinnstilstand.
- Sikre flyktige spor, f.eks. avstryk fra negler, munn og hals ved fare for opphold.
- Ikke inntak av mat, drikke, snus og røyk, eller toalettbesøk, før undersøkelse.
- Umiddelbar undersøkelse ved overgrepsmottak.
Vær oppmerksom på fare for oversmitting under transport.
Følg sporsikringspakken og husk foto.
- Vurder beslag av klær (sikre ett og ett plagg i hver sin papirpose), mobiltelefon/gjenstander.
- DNA-referanseprøve
- Innhente samtykkeerklæringer for fritak lege/rus, telefoni, evt. fra verge.
- Gi informasjon om voldsalarm, besøksforbud og krisesenter/kriseteam.

VOLDTEKT/FORSØK VOLDTEKT

– INITIALFASEN

3. Mistenkte

- Avklar bruk av tvangsmidler (pågrepelse, ransaking, kroppslig undersøkelse).
- Gjør rettigheter kjent – ingen forklaringsplikt, forsvarer.
- Mistenktes umiddelbare frie forklaring (MP3/video).
- Dokumenter tilstand: Rus, skader og sinnstilstand. **Husk foto.**
- Beslag av klær, mobiltelefon, gjenstander mv.
- Tiltak for bevaring av biologiske spor (f.eks. pose på hender, avstryk rundt munn mv.).
- Ikke inntak av mat, drikke, snus og røyk, eller toalettbesøk, før kroppslig undersøkelse.
- Umiddelbar fremstilling for lege fortrinnsvis med kriminaltekniker tilstede, alt. patruljen. Vær oppmerksom på fare for oversmitting ved transport.
Følg sporsikringspakken og husk foto.
- Signalering og DNA-referanseprøve.

Hva skjer videre...

- Tekniske undersøkelser
- Taktiske undersøkelser
- Sammenstilling av informasjon

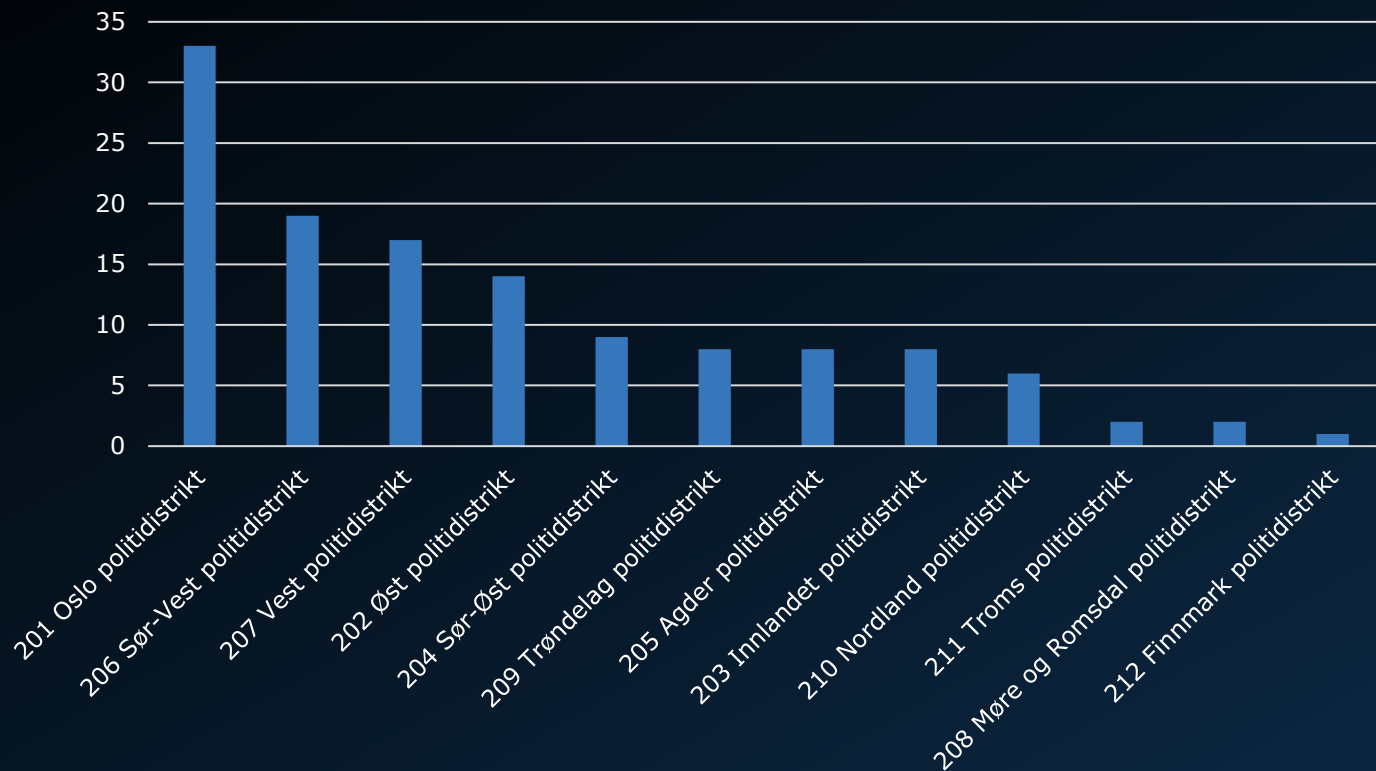

3

Sporsikring i voldtektssaker

Voldtektssaker henlagt på ukjent gjerningsperson - 2021

Sporsikring – Hvorfor er det viktig?

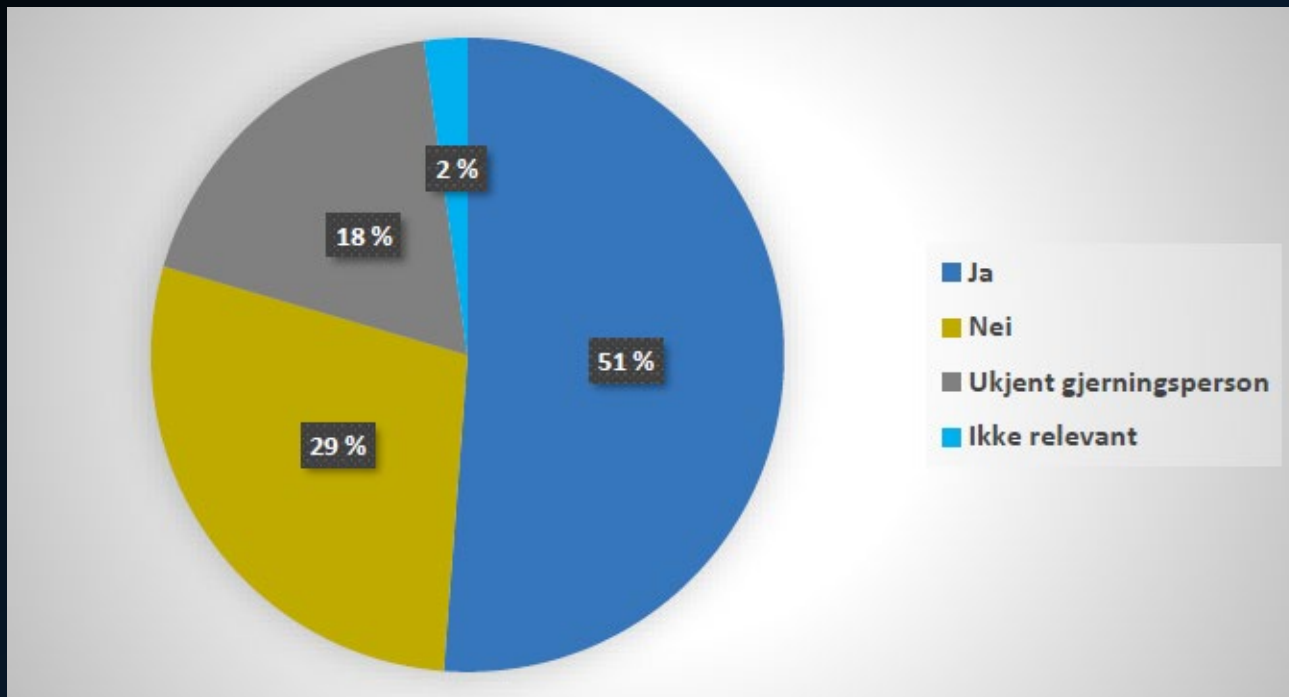
- Voldtekt er blant de høyest prioriterte områdene i politiet
- Ofte få objektive holdepunkter i straffesakene
- Initialfasen har avgjørende betydning for utfallet av straffesaker
- En oppfatning i politiet at initialfasen i voldtektssaker blir godt ivaretatt. Stemmer det?

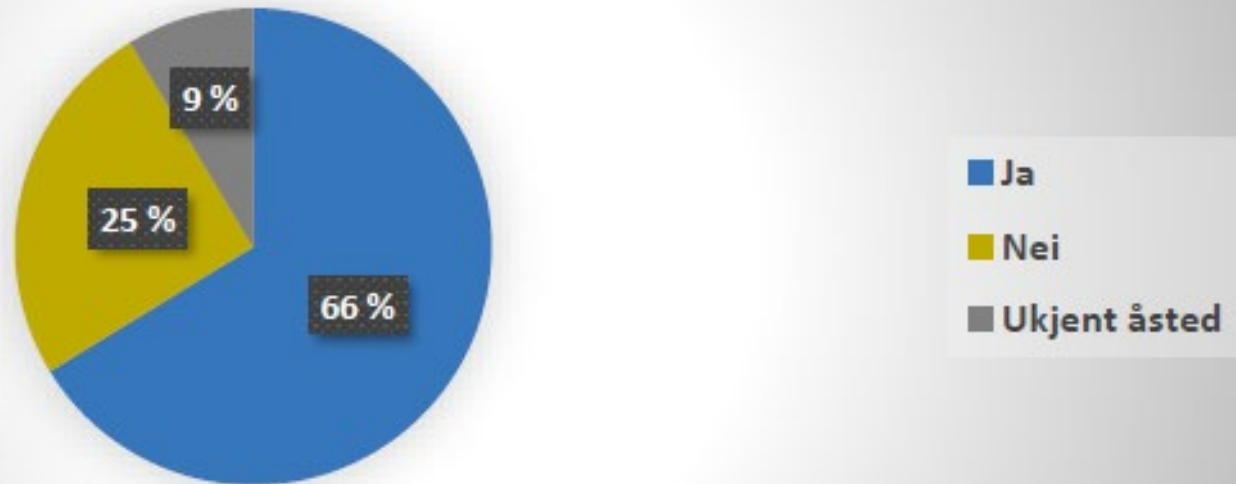
Sporsikring på fornærmede

- Blir (nesten) alltid gjennomført på overgrepsmottak
- I 28 av 1991 saker ønsket ikke fornærmede å medvirke til undersøkelsen

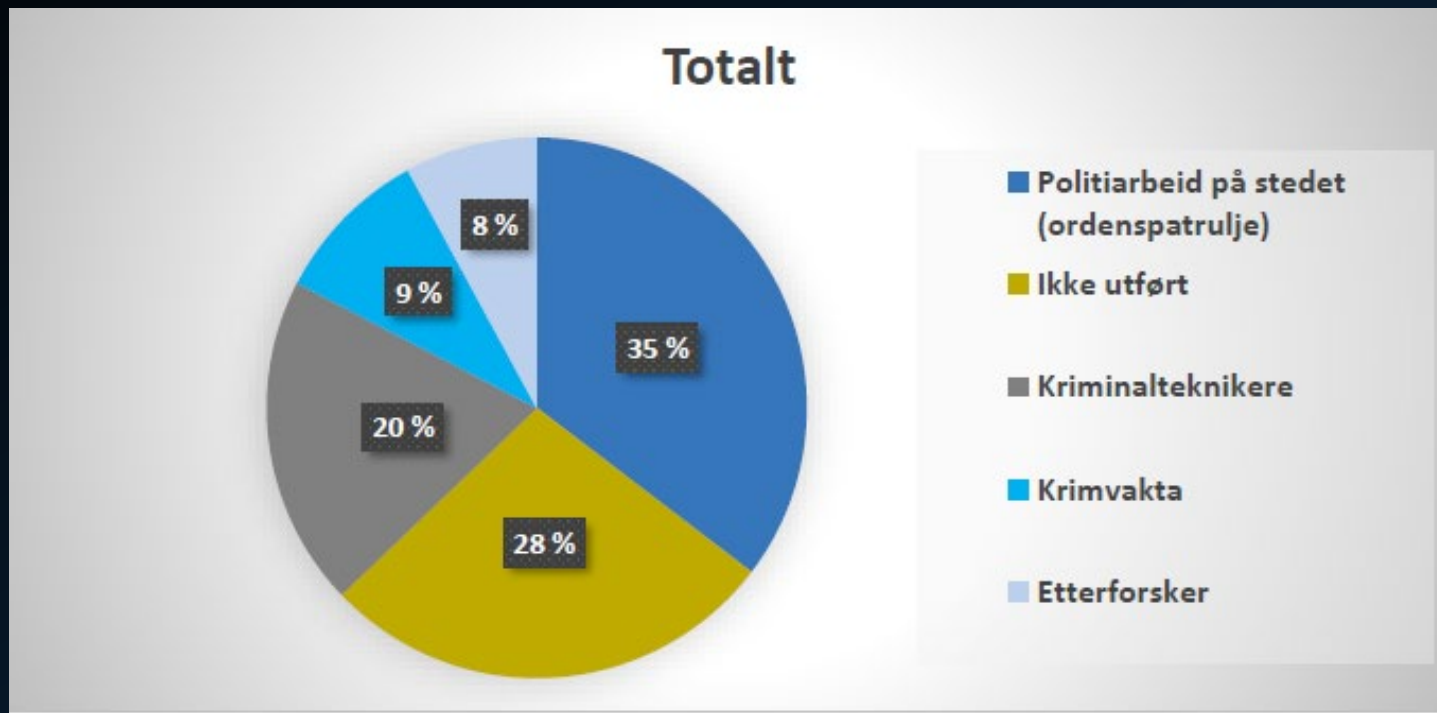
Ble det søkt etter biologiske spor på siktedes kropp og/eller klær? (n=498)

Er det foretatt sporsøk og/eller tatt beslag på åstedet? (n=498)

Saker med kjent åsted, fordelt etter hvem som foretok sporsøket (n= 455)

Betydning for tiltale - sporsøk

- I saker der det ble gjennomført sporsøk på åsted og gjerningsperson (222 saker), ble det tatt ut tiltale i 25 % av sakene.
- I saker der det hverken ble gjennomført sporsøk på åsted eller gjerningsperson (70 saker), ble det reist tiltale i 4 % av sakene.

Betydning for tiltale - kriminalteknikere

I de 90 sakene hvor kriminalteknikere utførte sporsøket, ble det reist tiltale i 34 % av sakene.

- I de 79 sakene hvor krimvakta eller etterforskere utførte sporsøket, ble det reist tiltale i 15 % av sakene.
- I de 161 sakene hvor en patrulje (PPS) utførte sporsøket, ble det reist tiltale i 16 % av sakene.

Fornærmedes rettigheter

- Bistandsadvokat (før, under etterforskning, i rettssak, fremme erstatningskrav)
- Kostnadsfri samtale med advokat i forkant av evt anmeldelse
- Rett til å ha bistandsadvokat til stede i avhør
- Tiltroperson til stede i avhør
- Besøksforbud
- Voldsalarm
- Rett til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter
- Informasjon om når gjerningsmannen slipper ut av varetekt
- Rett til å påklage henleggelse
- Rett til å klage på valg på påtaleavgjørelse vedr evt straffeforslag
- Informasjon om gjerningsmannens permisjon under soning samt løslatelse
- Statens innkrevingsentral kan bistå med innkreving

Takk for oppmerksomheten